

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

מזן התלמוד

סדר חולין ק"ט, ב'

אמרה ליה ילתא לרב נחמן: מכדי כל דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה אסר לן דמא שרא לן כבדא... חזיר מוחא דשיבוטא... בעינן למיכל בשרא בחלבא

כל דאסר לן רחמנא – כל מה שאסר לנו ה'
שרא לן כוותיה – התיר לנו כמוהו
בעינן למיכל – ברצוני לאכול

הסבר: ילתא, אשתו של רב נחמן, אמרה לו שכל דבר שאסרה התורה – יש הנאה דומה לו שמותרת. למשל, אסור לאכול חזיר, אבל מותר לאכול מוח של דג שיבוטא, שטעמו דומה. לכן היא רוצה דרך לאכול בהיתר בשר בחלב.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו
נגפים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאיו תחתיהם,
ועטרים בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
ויקים בהם הכתוב:
"כי ה' אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

דף ק"ח: מצות מצירות

"מצות סריקין" הן מצות מצירות. חכמים אסרו לאפות לפסח מצות שחורטים עליהן ציורים בבצק לפני שמכניסים אותן לתנור, מפני שבשעה שחורטים את הציור – הבצק עלול להחמיץ, ויכשלו באכילת חמץ בפסח, חלילה. בזמן חז"ל היה אופה בשם "ביתוס בן זונין" שהיה ברשותו מכשיר קעין חותמת, שהטביעו אותו על המצה והוא חרט בה את הציורים שהיו מוטבעים בחותמת. האופה הזה הגיע לשאול את החכמים אם מותר לו לאפות מצות מצירות לפסח באמצעות המכשיר שלו, שהרי בשיטה שלו המצה לא תחמיץ, כי ברגע אחד מטביעים את המכשיר בבצק ומיד אופים אותו, ולא צריך להמתין זמן רב כפי שאורך לציר ביד על הבצק. אמרו לו חכמים: **אסור, כי אנשים שיראו את המצות שלו אינם יודעים שהציורים נעשו בדרך מיוחדת, ויחשבו שמותר לציר על מצות גם ביד, והם יבואו להכשיל באיסור חמץ.**

דף ק"ט: טעם אסור – מותר

אשתו של רב נחמן אמרה לבעלה: **כל דבר שאסר לנו הקב"ה, הוא התיר לנו דבר אחר הדומה לו.** למשל:

אסר עלינו לאכול דם – אבל מותר לנו לאכול כבד, שיש לו טעם של דם.
אסר עלינו לאכול חלב של בהמה – אבל מותר לנו לאכול חלב של חיה, צבי ואיל.
יש מספרים שפך עשה הקב"ה כדי שאנשים ידעו מה הוא הטעם של המאכל האסור, ובכל זאת יתגברו על עצמם ולא יאכלו אותו.

דף ק"י: תבשיל בשרי

אמוראים הגיעו לביתו של רב פפי ובידו אותם תבשיל בשרי שנעשה מחלק של הבהמה, שיש לגביו דיון בתלמוד האם מותר לאכול אותו. אחד האמוראים אכל מהמאכל, והאמורא האחר נמנע מאכילתו. אמר אביי: מדוע הוא לא אכל?

הרי אשתו של רב פפי הכינה את התבשיל הזה, והיא בתו של רבי יצחק נפחא שהיה מדקדק במעשיו, ובדאי רק מפני ששמעה מאביה שמותר לאכול את התבשיל הזה היא הכינה אותו. אמורא בשם רמי בר תמרי, הזדמן לסורא בערב

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי

המגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 18:40	כניסת שבת: 19:25
יציאת שבת: 19:54	יציאת שבת: 20:27
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 18:57	כניסת שבת: 19:53
יציאת שבת: 19:56	יציאת שבת: 21:13

חברותא

מתפלפלים

נועם חיכה במשך חודשים ליום ההולדת של חברו הטוב ביותר. המסיבה נקבעה לשעה ארבע אחר הצהריים, ונועם התרגש מאוד. כשהוא יצא מהבית והחל לצעוד לכיוון המסיבה, הוא הבחין לפתע על המדרכה בצרור מפתחות עם בובת דובי קטנה. נועם זיהה מיד את הדובי – אלו המפתחות של שירה, ילדה קטנה מהשכונה. נועם ידע שאמא של שירה בעבודה, ואם שירה תגיע הביתה ולא תמצא את המפתחות, היא תישאר נעולה בחוץ ותפחד מאוד. הבעיה הייתה ששירה גרה בכיוון הפוך לחלוטין מהמסיבה. נועם הסתכל בשעון והבין שאם הוא ילך עכשיו לבית של שירה כדי להחזיר לה את המפתחות, הוא יפספס את ההפתעה הגדולה שכולם תכננו, ויאכזב את החבר הכי טוב שלו.

מצד שני

המסיבה הזו חשובה לו מאוד, והוא הבטיח לחבר שלו שהוא יגיע בזמן לעזור בהפתעה. האם זה הוגן שהוא יקריב את השמחה שלו ושל חברו בגלל שמישהו אחר התרשל ואיבד חפץ?

מצד אחד

השבת אבידה היא ערך חשוב מאין כמוהו. המעשה הנכון והטוב ביותר הוא לעזור לילדה קטנה שלא תישאר לבד ברחוב, גם אם זה אומר שהוא יצטרך לוותר על ההנאה שלו ולפספס חלק מהמסיבה.

...מה? עתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשלוח אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

★ | מן ההיסטוריה

הקרב על משלטי חוליקאת

משלטי חוליקאת היו עמדות שהחזיק הצבא המצרי על גבעות במישור החוף הדרומי. לעמדות אלה הייתה חשיבות רבה, משום שהן אפשרו לצבא המצרי לנתק את הנגב ודרום מישור החוף משאר המדינה. במלחמת העצמאות התחוללו מספר קרבות קשים סביב משלטים אלה. במבצע ברק השתלטו חיילי צה"ל על האיזור, אולם נהדפו ממנו בהמשך בהתקפת פתע מצרית. במהלך מבצע "מוות לפולש" נעשה ניסיון להשתלט שוב על המשלטים, שהסתיים בכישלון ובאבידות כבדות. רק במהלך מבצע יואב הצליח צה"ל לכבוש את האזור בקרב שנחשב לאחד הנצחונות הגדולים במלחמת העצמאות, אם כי גם הוא עלה במחיר כבד. 63 הלוחמים שנפלו בקרבות חוליקאת מונצחים באנדרטאות באזור. אחד מהנופלים היה צבי גובר הי"ד שהיה בן 17 במוות.

חיילי גבעתי במשלטי חוליקאת אחרי כיבושם במבצע יואב (Wikipedia)

♥ | על המפה | כפר אחים

כפר אחים הוא מושב סמוך לקריית מלאכי. הוא הוקם בשנת 1949 על ידי עולים ממזרח אירופה בסמוך לחורבות הכפר הערבי קסטינה, ונקרא בתחילה קסטינה א' ויחיאל. בהמשך שונה שמו ל**כפר אחים**, על שם האחים אפרים וצבי גובר ממושב כפר ורבורג הסמוך, שנפלו שניהם במלחמת העצמאות.

בתחילה הוקם היישוב על שטח המחנה הבריטי הסמוך לקסטינה, אולם בהמשך הוקמה שם מעברה, והמשק החקלאי לא השתלב איתה. והמתיישבים עברו לכפר חקלאי שהוקם בסמוך לשם במימון ממשלת שוודיה, שביקשה להקים יישוב לניצולי שואה. כיום גרים במושב כ-900 תושבים.

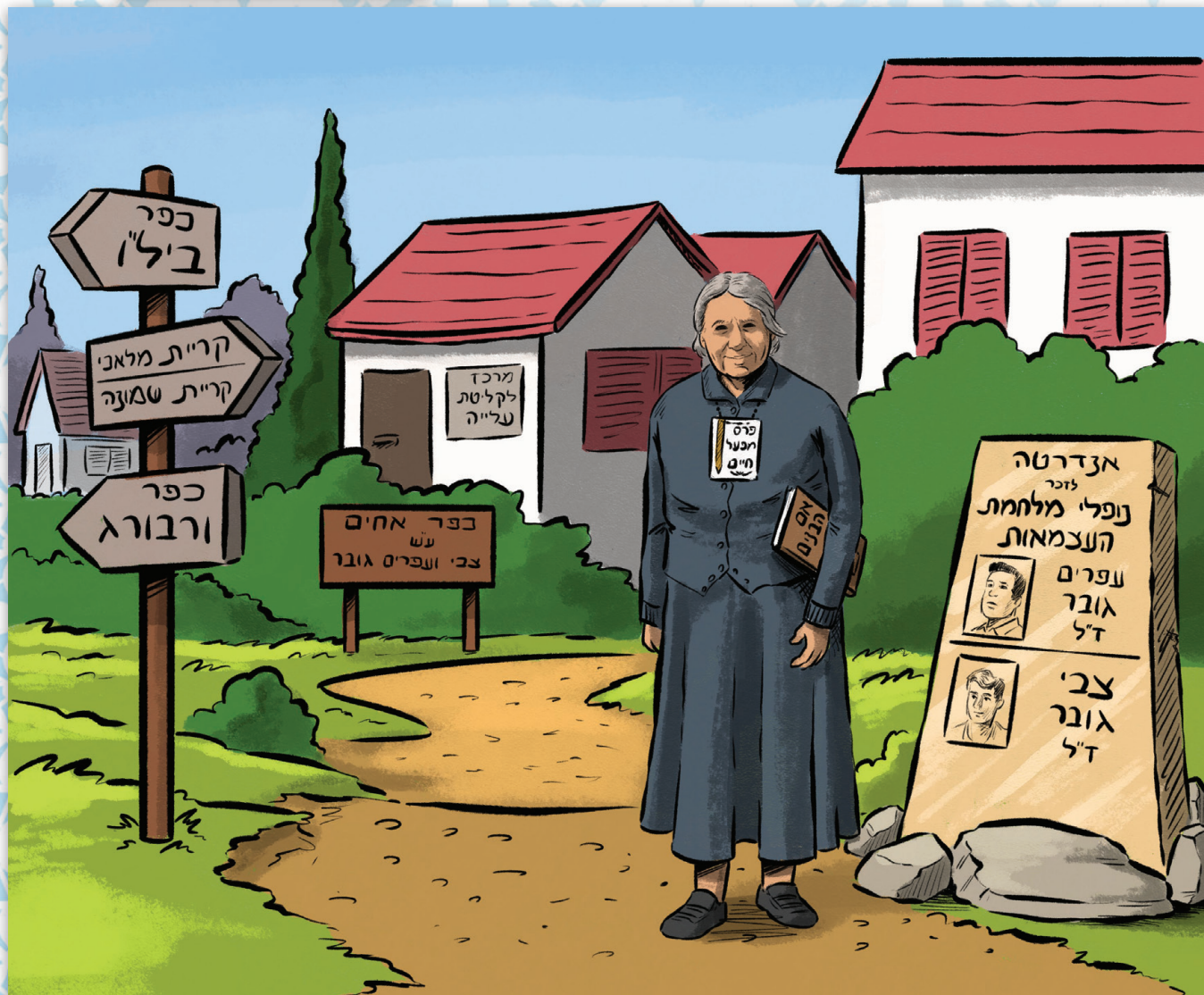
האנדרטה לחללי מלחמת העצמאות בכפר אחים, בראש הרשימה צבי ואפרים גובר (Wikipedia, אריאל פלמון. אני יצרתי)

W | חמד של מושג

חנה ושבעת בניה

בספר מכבים ובמדרשים שונים מובא הסיפור על אישה ושבעת בניה, שבזמן גזירות אנטיוכוס ניסו היוונים להכריח אותם לעבוד עבודה זרה, אולם כולם העדיפו למות ומסרו את נפשם על אמונתם. **סיפור זה הפך למופת של מסירות נפש יהודית לאורך הדורות.** במקורות הקדומים לא הוזכר שם האישה, ובספר יוסיפון היא נקראת חנה, ולכן הסיפור ידוע בשם "חנה ושבעת בניה".

- התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:
1. מי היא האישה בציור ובאילו שנים חיה?
 2. מה היה הכינוי שלה ומדוע היא כונתה כך?
 3. על שם מי נקרא היישוב "כפר אחים"?
 4. מה הקשר בין השמות על השלט בצד שמאל לבין האישה?
 5. באיזה פרס חשבו היא זכתה?

מצאו את המילים הבאות, שכולן מורכבות מאותן שלוש אותיות:

1. משתמשים בו להכשרת בשר
2. אוכלים אותו בסעודה
3. עיר שידועה ב"חכמים" שבה
4. סלח, ויתר
5. ריחם

מי אנחנו?

1. שני אחים שנפלו במלחמת העצמאות.
2. הראשון נהרג בהתקפה על טירת שלום.
3. השני נפל בקרב במשלטי חוליקאת, שלושה חודשים אחריו.
4. היו בני 20 ו-17 במותם.
5. על שמם נקרא היישוב "כפר אחים".

5780

ה'תש"פ

5778

ה'תשע"ח

5727

ה'תשכ"ז

5708

ה'תש"ח

5707

ה'תש"ז

5699

ה'תרצ"ט

5657

ה'תרל"ז

5323

ה'רמ"ג

5260

ה'ת"ס

5258

ג'רדש ספרד

4900

ה'רמ"ב

4800

רשיי

4650

רבי סעדיה גאון

4260

ימי הביניים תקופת הראשונים

2019

שנת תש"פ

2017

שנת תשע"ז

1969

ה'תשכ"ט

1967

ה'תשכ"ז

1948

ה'תש"ח

1947

ה'תש"ז

1939

ה'תרצ"ט

1897

ה'תרל"ז

1500

ה'ת"ס

1492

ה'רד"ב

510

ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

מצוות השבת אבידה, עליה אנו קוראים בפרשה, קוראת לכולנו להתעורר מהאדישות האנושית הטבעית שסובבת בעולם. התורה, דרך מצווה זו, מגלה את אחד היסודות המפוארים של המוסר היהודי-האכפתיות ותשומת הלב גם לממונו של האחר. חז"ל לומדים מהמילים בפסוק "לכל אבדת אחיר" שמצוות השבת אבידה אינה מתייחסת רק להרמת חפץ שנפל ברחוב, אלא ציווי רחב הרבה יותר שדורש מאיתנו לפתח רגישות ושימת לב לכל סוג של הפסד או נזק שנגרם לחברנו, ולהתייחס לכך כאילו היה זה ממונו. ההלכה מחייבת אותנו לפתוח את עינינו על הסביבה ולראות כיצד ניתן לסייע לאנשים מסביב: אם אדם מבחין ברכב של שכנו שאורחיו דולקים והמצבר עומד להתרוקן, או שהוא מזהה נזילת מים בחצר חברו – חלה עליו החובה לפעול ולסייע. בצורה זו אנו גורמים לערבות הדדית ולאכפתיות זה מזה, בצורה העמוקה ביותר, ומרבים באהבת ישראל.

שאלות השבוע

1. מדוע חכמים אסרו להכין לפסח מצות מצוריות?
2. מה לומדים מהפסוק "וקראת לשבת עונג?"
3. מה צריך לעשות לבשר לפני המליחה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכות. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עידן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העידן עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

תשובות

הציור השבועי

1. רבקה גבר ז"ל, בין השנים התרס"ב (1902) - י' באלול ה'תשמ"א (1981).
2. "אם הבנים", בגלל שני בניה שנפלו במלחמת העצמאות.
3. על שם שני בניה האחים אפרים וצבי גובר הי"ד.
4. אלו המקומות בהם פעלה רבקה גובר בפעילות חינוכית וקליטת עלייה.
5. בפרס ישראל על פעילותה בקליטת עלייה.

מי אנחנו?

אפרים וצבי גובר הי"ד

חידה

מלח, לחם, חלם, מחל, חמל

סדר קדשים | מסכת חולין | דף ק"י - קי"ד

יום הכפורים, ולא היה לו מזון. בסורא נהגו שלא לאכול את החלק האמור של הבמה, ולכן כל מי ששחט בהמה לסעודות ערב יום הכפורים, זרק את החלק הזה. האמורא רמי בר תמר שנהג לאכול אותם, אסף את החלקים הללו ואכל אותם. כשראו בני העיר ששך הוא עושה, הביאוהו לפני רב חסדא. שאל אותו רב חסדא: מדוע אתה אוכל את החלק הזה, בניגוד למנהג המקום? אמר לו: אני ממקומו של רב יהודה, שמתיר לאכול אותו, והקפדתי לצאת מחוץ לתחום העיר כדי לאוכלו, ולא אכלתי אותו בתוך העיר.

דף קי"א: "וקראת לשבת עונג"

פעם אחת הגיע האמורא רבה בר רב הונא לביתו של רבה בר רב נחמן בהפתעה, בלי שהם ידעו שהוא צריך להגיע אליהם, והנה, הגישו לפני רבה בר רב הונא שלוש סאים של לחם נקי מרוח בשמן ובדבש.

רבה בר רב הונא חשב שאת הכמות הנדולה הזו הכינו עבורו, ושאל את בני ביתו של רבה בר רב נחמן: האם ידעתם שאני עומד להגיע אליכם? מדוע הכנתם את המאכלים הללו?

השיבו בני ביתו של רבה בר רב נחמן: אכן, לא ידענו שתבוא, אבל ידענו ששבת המלכה עומדת להגיע, ולכבודה הכנו את המאכלים, שהרי בשבת צריך להתענג, כפי שאמר ישעיהו הנביא "וקראת לשבת עונג".

דף קי"ב: רוטב כותח

בימים עברו נהגו לטבול את המאכלים ברוטבים שונים. אחד הרוטבים שהיו מכינים הוא "כותח", שהוא רוטב שהוכן מחלב חמוץ, ונהגו לטבול בו את הלחם. שאל רב דימי את רב נחמן: האם מותר להניח כלי עם מלח סמוך לכלי שיש בו כותח? אולי צריך לחשוש שמא כמה טיפות מרוטב הכותח יפלו לתוך המלח, מבלי שאיש ישים לב, ואחר כך ישתמשו במלח הזה לבשר? ונמצא שאכלו בשך עם מלח שיש בו חלב. אמר לו רב נחמן: אכן, אסור להניח את שניהם ביחד.

דף קי"ג: מליחת הבשר

אחרי ששוחטים את העוף או את הבמה מולחים את הבשר, כי למלח יש תכונה לשאוב את הדם מן הבשר, וכך אין עוברים על איסור אכילת דם. לפני שמולחים את הבשר צריך להדיח אותו במים, אחר כך למלוח, לתת למלח להוציא את הדם ושוב לשטוף במים. מדוע צריך לשטוף את הבשר לפני המליחה? יש מסבירים שעל ידי השטיפה הבשר מתרפה, ורק כאשר הבשר רך, יוצא הדם אל המלח. לפי הסבר אחר צריך לשטוף את הבשר כדי לנקות את הדם שנמצא מעל הבשר, כי אם לא ינקו אותו, המלח יספוג אותו תחילה, ואחרי שהמלח כבר יהיה ספוג בדם רב, הוא לא יהיה מסוגל לספוג את הדם שנמצא בתוך הבשר.

דף קי"ד: ארנק עשוי מעור

הכלל התלמודי אומר: כל מקום שנקאמר בתורה לשון: "לא תאכלו", "לא יאכלו" וכדומה, פגת התורה היא לאסור גם אכילה וגם הנאה, אלא אם פן התורה מפרטת שמותר להנות מן המאכל. התורה בספר דברים אומרת "לא תאכלו כל גבלה" – אז איך בכל זאת מותר להנות ממנה? התשובה היא שהתורה בעצמה ממשיכה ואומרת: "לגר אשר בשעריך תתנה ואכלה או מכר לגר". התורה מתירה להנות מן הגבלה. לכן אנחנו יכולים להשתמש בעורות של בהמות שמתו שלא בשחיטה, אפילו שהן גבלות.